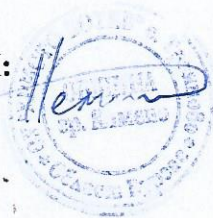

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ“ - с.ТРОЯНОВО
8108Трояново, ул. „Кирил и Методий“ №48; e-mail: ou_troyanovo@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Нели Маркова

ПРОГРАМА

за кариерно ориентиране в училище

I. Въведение

Кариерното ориентиране в училищното образование се реализира в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование, Наредба № 13 от 21 септември 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, Наредбата за приобщаващото образование и включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда.

Кариерното ориентиране на учениците от ОУ „Христо Ботев“ с. Трояново е част от цялостната му стратегия за развитие и има за цел да се подпомогнат учениците в техния индивидуален образователен и професионален избор и да се насърчи подготовката им за професионална реализация в съответствие с техните интереси и способности, възможностите на образователната система и потребностите на пазара на труда.

II. Цели на Програмата:

1. Подготовка на подрастващите за трудова и професионална кариера и изграждане на нагласи и умения за откриване и развиване на способности, придобиване на нови знания и целенасочена подготовка за постигане на житейски цели.
2. Осигуряване на специализирана и своевременна информация на учениците и родителите им относно възможностите за обучение за постигане на успешна професионална и житейска реализация.
3. Развитие на умения у учениците за самостоятелно и информирано вземане на решения за избор на училище, профилирано обучение или професионално образование.
4. Обхващане на учениците, превенция на отпадането, постигане на разбирането, че по-доброто образование предопределя повече възможности за по-висок социален статус.

III. Задачи, подчинени на целите:

1. Подпомагане на учениците в процеса на осмисляне какви качества на личността и умения са необходими за дадената професия, какво изисква професията от този, който я упражнява.
2. Провеждане на занятия и дейности, свързани с опознаване на различни професии.

3. Формиране на понятия и представи за кариера, кариерно развитие, управление на кариерата.
4. Формиране на ключови преносими умения за: учене и организация на времето; ефективно междуличностно взаимодействие; проучване на възможности; боравене с информация; критично мислене; познаване и използване на модели за вземане на решение.

IV. Организационни форми за провеждане на кариерното ориентиране:

1. Обучение, индивидуални и групови консултации, групови дискусии, викторини, състезания, кръгли маси консултации и дейности по интереси в условията на целодневна организация на учебния ден.
2. Информиране, мотивиране, консултиране на родителската общност относно възможностите за обучение на децата им (при избора на училище) и придобиване на по-висока степен на образование (напр. Консултации и тренинги в „училище за родители“/“академия за родители“).
3. Работа по проекти.
4. Индивидуално и групово информиране и консултиране с кариерен консултант.
5. Работата по програми за кариерно ориентиране.

V. Място на провеждане:

1. Час на класа.
2. Часовете за допълнителна и разширена подготовка.
3. Процеса на изучаването на отделни учебни предмети.
4. Извънкласни и училищни дейности (клуб кариера; училищни форуми; учебно-тренировъчни фирми; ателиета, работа по проекти и др.).
5. Консултации и дейности по интереси в условията на целодневна организация на учебния ден.
6. Индивидуално и групово информиране и консултиране на ученици.
7. Информиране, мотивиране, консултиране на родителската общност относно възможностите за обучение на децата им (при избора на училище) и придобиване на по-висока степен на образование (напр. консултации и тренинги в „Училище за родители“/“Академия за родители“).
8. Работа по проекти.
9. Работата по програми за кариерно ориентиране и др.

VI. Време за провеждане: всяка от темите може да изисква различен брой учебни или астрономически часа за нейното реализиране, което се определя от задачите, които трябва да бъдат постигнати, организационната форма за нейното провеждане и възрастта на учениците.

VII. Съдържание на кариерното ориентиране в училището

В Програмата за кариерно ориентиране на учениците са дефинирани четири тематични модула, които включват определени теми за всеки етап:

1. Осъзнаване на възможностите
2. Самоосъзнаване

3. Учене за вземане на решение
4. Учене за осъществяване на преход

В посочените модули са обобщени основните компетентности, които дейностите по кариерно ориентиране в училище целят да изграждат в учениците, като ги подпомагат в овладяването на знания и формирането на умения за вземане на информирани решения относно образование, професионална подготовка и възможности за професионална реализация и кариерно развитие след завършване на училище.

Темите от отделните ядра отчитат спецификата на различните етапи на образование, а също и различния характер на училищната подготовка. Спецификата на темите, методите и организационните форми са съобразени с възрастовите особености на учениците и с учебното съдържание по отделните учебни предмети. Разпределението на темите по учебни срокове отчита различното натоварване на учениците в рамките на учебната година.

С нарастване на възрастта на учениците постепенно намалява относителният дял на темите, свързани с осъзнаване на възможностите за сметка на нарастване на относителния дял на темите, свързани с формиране на умения за вземане на решения и подготовка за преход към пазара на труда.

VIII. Организация на изпълнението на Програмата

1. Сформиране на Екип за изпълнение на Програмата в състав: (определя се на заседание на педагогическия съвет): директор, класни ръководители, ресурсен учител, друг.

Отг: Директор

Срок: м.октомври

2. Изготвяне на календар на дейностите по кариерно ориентиране (приема се от педагогическия съвет на училището, съгласува се с обществения съвет).

Отг: Председател на Екипа за

Изпълнение на Програмата

Срок: м.ноември

3. Обучение на класните ръководители за начините на управление на кариерните процеси и методите за управление на процеса за кариерно ориентиране.

Отг:

директор

Срок: м.ноември

IX. Дейностите по кариерно ориентиране по етапи и степени на образование и видове подготовка, както и за ученици със СОП

Цели на кариерното ориентиране	Задачи, подчинени на целите	Очаквани резултати	Методически насоки за осъществяване на дейностите
1	2	3	4
Специфика на кариерното ориентиране в начален етап (1-4 клас)			
1. Запознаване на учениците със света на труда и с различните професии; формиране на разбиране, че кариерата е средство за професионална и личностна реализация и че всяка професия е нужна на обществото.	1. Формиране на разбиране за кариерата; на основни познания за характеристиките на често срещани професии; разпознаване на професии от основни професионални групи.	1. Придобити знания за различните видове труд и професии, за основните характеристики, отговорностите и изискванията специални знания и умения, които се овладяват чрез обучение и образование в различни образователни институции.	1. Сюжетно-ролеви игри, които показват взаимноотношения и роли при пресъздаване на света на професиите.
2. Изграждане на положително отношение и нагласи към труда, стимулиране на желание за бъдеща професионална реализация; превръщане на училището в привлекателно пространство за учениците.	2. Насърчаване на интереса на учениците към ученето и кариерното ориентиране; стимулиране чрез разнообразни дейности на мотивацията по отношение на мечтаната професионална реализация.	2. Повишена мотивация за учене и разбиране на ролята на училището за успешната личностна и професионална реализация.	2. Игри със състезателен характер, което предполага децата да откриват възможно повече признаци на професията, да комбинират елементи, които са характерни за труда на хората от определена професионална сфера и др.
3. Подкрепа за развитие на личностни и социални умения, за изява на първите мечти и проекти, насочени към бъдещата реализация.	3. Създаване на възможности за изява на всеки ученик; окуражаване на успехите и талантите; подкрепа за преодоляване на трудности; идентифициране на потенциални дефицити, свързани с ученето и успешната социална интеграция; ранно предупреждение и намеса за превенция на отпадане от училище.	3. Изградени умения за междупличностно взаимодействие на базата на сътрудничеството.	3. Игровите методи се съчетават успешно с използването на техники, свързани с рисуване, отбелязване, изрязване и апликиране.
Специфика на кариерното ориентиране в прогимназиален етап (5-7 клас)			
1. Да осигури възможности на учениците за опознаване на	1. Провеждане на занятия и дейности, свързани с опознаване	1. Професионална образователна адекватна	1. Професиографски екскурзии, гостуване на професионалисти

Цели на кариерното ориентиране	Задачи, подчинени на целите	Очаквани резултати	Методически насоки за осъществяване на дейностите
1	2	3	4
професии. 2. Да капазира процеса на опознаване на себе си – на своите силни страни, предпочитания и потребности, свързани с бъдещата реализация. 3. Да предостави да учениците такива инструменти за вземане на решение и осъществяване на преход, че в края на 7. клас да са в състояние да направят информиран и осъзнат образователен избор, свързан с представите им за бъдеща професионална реализация.	на различни професии. 2. Подпомагане на учениците в процеса на осмисляне какви качества на личността и умения са необходими за дадената професия, какво изисква професията от този, който я упражнява. 3. Формиране на понятия и представи за кариера, кариерно развитие, управление на кариерата. 4. Формиране на ключови преносими умения: умения за учене и организация на времето, ефективно междуличностно взаимодействие, проучване на възможности, боравене с информация, критично мислене, познаване и използване на модели за вземане на решение.	самооценка, изработване и избор между различни образователни варианти на професионални вземане на развитие; вземане на определени професионални решения; 2. Постигната по-реална представа за собствените силни страни, предпочитанията и потребности, свързани с личностното развитие и бъдещата професионална реализация. 3. Задълбочени познания за кариера, за професии и техните характеристики и изискванията за тяхното овладяване и упражняване; способност за критична съпоставка между качества на личността и уменията, необходими за дадената професия. 4. Способност за адекватно осмисляне на съответствието между желания, способности, интереси и тенденции при избора на образование и/или професия. 5. Информаност за	(родители) в училище, ученически проучвания и представяне на професии. 2. Форуми, регионален празник на професиите, кръгли маси, панорама на професиите, панаир на професиите и училищата, клуб „Кариера“, др. 3. Популяризиране на дейностите по кариерно ориентиране в училище пред обществеността чрез клубовете „Кариера“, създаване на сайтове, профили в социалните мрежи, електронни бюлетени и информирание на медиите. 4. Организиране на форуми, презентации и срещи между представители на образованието, бизнеса и местната власт с присъствието на ученици и родители. 5. Основни форми: колективни дейности, работата в малки групи за насърчаване на екипност и активното обпуване, тренинги, проекти. 6. Методи: ролеви игри, дискусии, обсъждане на казуси; проекти за развиване на ключови компетентности (комуникативни

Цели на кариерното ориентиране	Задачи, подчинени на целите	Очаквани резултати	Методически насоки за осъществяване на дейностите
1	2	3	4
		възможностите за по-нататъшно образование.	умения, разрешаване на конфликти, сътрудничество и лидерство, презентационни умения, предприемачески дух, поставяне на цели и вземане на решения; въпросници за самооценка, интерактивни упражнения за наблюдение и обратна връзка, упражнения за самонаблюдение; извънкласни посещения на работни места, дни на отворени врати в училища и образователни форуми.
Специфика на процеса на кариерно ориентиране на ученици със специални образователни потребности			
1. Целите на кариерно ориентиране на ученици със СОП са идентични с разписаните за съответните образователни степени, тъй като те са част от класа и за тях работата по Програмата е свързана с тяхната интеграция и приобщаване.	1. Когато кариерното ориентиране се реализира индивидуално, задачите се адаптират към ученика със СОП и се конкретизират. 2. За учениците от начален етап най-важната задача е умението да общуват и да опознават света около себе си.	1. Придобити умения за кариерно планиране и себerealизация: разбиране на значението на информирания избор; осъзнаване на влиянието на различните фактори за професионален и образователен избор; придобити умения за вземане на решения, планиране и заетост; адекватна самооценка на съответствие интереси – способности – професионално самоопределение.	1. Използват се специални (адаптирани или специфични) организационни форми и методи, необходими за технически средства , дидактически материали, специализиран софтуер и т.н. в зависимост от конкретните потребности на учениците. • 2. Прилага се подходящ подход , включително използване на ясен език, точни инструкции, стриктен график, форми, методи и средства, насочени към стимулиране на автентичната самоизява и творческо себеизразяване –
2. На всеки образователен етап в контекста на дейностите по кариерно ориентиране, независимо от образователната степен и възрастовите особености на учениците със СОП, приоритет се дава на теми,	3. За учениците от прогимназиалния етап, за които академичните постижения не са част от индивидуалния профил за развитие, кариерното ориентиране е насочено към развитие на специфични умения и способности, с цел бъдеща		

Цели на кариерното ориентиране	Задачи, подчинени на целите	Очаквани резултати	Методически насоки за осъществяване на дейностите
1	2	3	4
развиващи увереността в собствените способности и личностни активи.	възможност за заетост или за развитие на компетентности. 4. За учениците от гимназията етап най-важно е информирането за реалните възможности за професионална реализация, чрез обучение за явяване на интервю за работа или стаж, като по време на учебните практики ученикът се запознава с условията и изискванията на работното място.		например чрез кукли, пластилин, рисунки, асоциации, игри, разказ за любими хора, дейности и преживявания, които са важни за учениците с цел да се осигури сигурност, да ги предразположи към себеизява, да стимулира активността и инициативността им. 4. Проследяването на лични житейски истории и разкази за хора с успешни кариери (на известни личности или на близки, роднини, познати). 5. Съобразно функционалните и когнитивните възможности: 5.1. участие в групови проекти и задачи (например: участие в празници, карнавали и ролеви игри; посещения на различни фирми и организации; обсъждане на добри практики и примери; творчески проекти и т.н. 5.2. възлагане на самостоятелни задачи (например: проучване на информация, установяване на контакти, подготовка на презентации).

Цели на кариерното ориентиране	Задачи, подчинени на целите	Очаквани резултати	Методически насоки за осъществяване на дейностите
1	2	3	4
			6. За ученици със СОП формирането на различни умения може да се случва през любима игра, дейност, умение, интерес, като в зависимост от нивото на развитие на учениците могат да се включат елементи от общообразователните дисциплини. <i>(Всички дейности на кариерното ориентиране (изследване на възможните професии, информирание за подходящи професии и изискванията на работодателите към тях, създаване на индивидуален кариерен план и др.) се изпълняват съобразно заложеното в Програмата).</i>

Настоящата Програма за кариерно ориентиране е приета с Решение №, взето с Протокол №/..... 20..... г. от заседание на Педагогическия съвет и е утвърдена със Заповед №/..... 20..... г. на директора на училището.

Програмата за кариерно ориентиране е отворена и се допълва и развива от училището и неговата общност, така че да отразява спецификата на профила, натрупания опит, традициите и възможностите в конкретния образователен и социален контекст.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА КАРИЕРНОТО ОРИЕНТИРАНЕ ПО ЕТАПИ

1. НАЧАЛЕН ЕТАП – учениците се запознават с различни професии, разбират смисъла от това да се трудиш, създават най-ранните си мечти за това с какво искат да се занимават в бъдеще

В начален етап дейностите по кариерно ориентиране са насочени към запознаване на учениците със света на труда и различни професии; възпитание в уважение към труда; подкрепа за развитие на личностни и социални умения, за изява на първите мечти и проекти, насочени към бъдещата реализация.

Най-ефективните методи са игри, викторини, състезания, комбинирани с беседи, демонстрации, творчески занимания. Много привлекателни за децата са посещенията на различни работни места и гостуванията на кариерни говорители в училище.

1.1 Специфични потребности от кариерно ориентиране на учениците в начален етап:

- Разбиране на мястото на работата в човешкия живот, на необходимостта от труда и на ползата от различните професии;
- Формиране на умения за учене, на ефективно взаимодействие с околните и за организиране на времето.

1.2. Цели на кариерното ориентиране в начален етап:

- Запознаване на учениците с широк кръг професии;
- Възпитание в уважение към труда и всички работещи хора;
- Подкрепа за развитие на личностни и социални умения, свързани с първите мечти и проекти, насочени към бъдещата реализация.

1.3. Задачи:

- Създаване на основни познания за характеристиките на често срещани професии;
- Насърчаване на естествената любознателност в опознаването на различни професии и на мечтите за бъдеща реализация;
- Създаване на възможности за изява на всеки ученик в училище; окуражаване на успехите и талантите;
- Установяване на възможни пречки за успешната социална интеграция, включително трудности в ученето, които могат да доведат до отпадане от училище.

1.4. Очаквани резултати:

- Придобити знания за различни видове труд и професии, за основните им характеристики и отговорности, за знанията и уменията за тяхното упражняване;
- Разбиране на връзката учене – умения - успех;
- Изявени първи професионални интереси и мечти;
- Изградено уважение към труда и професиите.

1.5. Форми и средства за осъществяване на връзка с пазара на труда

- Гостуване на родители и кариерни говорители в училище и представяне на професиите им пред учениците;
- Професиографски екскурзии - посещения на работни места в местни фирми, полиция, пожарна, библиотеки, музеи, културни институции, общини, медии и др.;
- Проектно базирани задачи и конкурси: проучвания и подготовка на съчинения, постери, колажи, лексикони и др. форми на представяне на професии от ученици;
- Популяризиране на ученически проекти и резултати от конкурси, състезания, викторини, проучвания и др.
- Създаване на ученическо портфолио и др.

Заклучително събитие в края на начален етап - Ден на професиите:

Примерни дейности:

- Изложба „Какъв искам да стана?“ със съчинения, снимки, рисунки, колажи, макети и др. проекти, изготвени от учениците;
- Викторина „Светът на професиите“ с въпроси и задачи, свързани с професиите, съобразени по трудност с нивото на познание и развитие;
- Гостуване в училище на кариерни говорители / родители, които да разкажат за своята работа;
- Професиографски екскурзии;
- Форум „Гордея се с труда на моите родители“;
- Карнавал на професиите, в който могат да вземат участие учениците от всички класове и др.

1.6. ТЕМИ ПО КЛАСОВЕ

✓ Теми по кариерно ориентиране за I клас:

Препоръчителни теми:

- Кой произвежда хляба?
- Влакче на професиите
- Имената на професиите
- Професиите в моето семейство

Допълнителни теми:

- Професиите в моето населено място
- Професиите, които обслужват хората

✓ Теми по кариерно ориентиране за II клас:

Препоръчителни теми:

- Имената на професиите
- Познавам професията на...
- Професиите, които НЕ познавам
- Професиите в моя род

Допълнителни теми:

- Светът на труда около нас
- Какъв да стана?

✓ Теми по кариерно ориентиране за III клас:

Препоръчителни теми:

- Опознавам професиите
- Професията, която е най-...
- Професии по буква
- Кой с какво работи?

Допълнителни теми:

- Моето любимо занимание
- Професиите в моя край

✓ Теми по кариерно ориентиране за IV клас:

Препоръчителни теми:

- Светът на професиите
- Искam да стана ...
- Познавам професията на...
- Интервю с професионалисти

Допълнителни теми:

- Професии на миналото, професии на бъдещето
- Професии, които правят хората известни

2. ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП - задълбочаване на знанията за различни професии, нарастващ стремеж към себепознание и търсене на съответствие между индивидуални интереси, способности и нагласи и характеристиките на различни професии, подготовка на седмокласниците за преход към гимназиален етап и избор на образователна /професионална пътека.

Акцент в работата по кариерно ориентиране в прогимназиален етап е създаване на адекватна самооценка, разширяване на познанията за професиите, информиране за възможностите и подпомагане на образователния избор чрез обективна съпоставка между желания и ресурси; създаване на умения за ефективно междуличностно взаимодействие, организация на времето и др. Използват се сюжетно-ролеви игри, обсъждане на казуси и филми, групови задачи за развитие на социални умения. Самопознанието се развива чрез интерактивни упражнения, въпросници за самооценка, упражнения за самонаблюдение и обратна връзка. В процеса на индивидуално консултиране се работи за установяването на интереси, умения, цели, възможности и ресурси; създаване на положителна самооценка и вдъхване на увереност; формулиране на цели и изграждане на личен план за образователно и

кариерно развитие. Организирант се извънкласни дейности като посещения на работни места, дни на отворени врати в училища и образователни форуми и др.

2.1. Специфични потребности от кариерно ориентиране на учениците в прогимназиален етап:

- Разбиране на необходимостта от учене за постигане на житейски успех и пълноценна професионална реализация;
- Осъзнаване на собствени силните страни и областите за развитие;
- Развитие на социални умения и личностни качества;
- Апробиране на модели и стратегии за вземане на решение.

2.2. Цели на кариерното ориентиране в прогимназиален етап:

- Да осигури възможности на учениците за опознаване на професиите;
- Да улесни процеса на себепознание (силни страни, интереси, потребности);
- Да подпомогне информирания и осъзнат образователен избор след VII клас.

2.3. Задачи на кариерното ориентиране:

- Обогаляване и задълбочаване на познанията за различни професии;
- Запознаване с възможностите за образование и кариера;
- Подпомагане формирането на адекватната самооценка;
- Формиране на ключови преносими умения: за учене и организация на времето, ефективно междуличностно взаимодействие, проучване и оценка на възможности, вземане на решение.

2.4. Очаквани резултати:

- Разширени познания за различни професии, техните характеристики и изискванията за овладяването;
- Информираност за възможностите за по-нататъшно образование;
- Изградена представа за собствените силни страни, интереси и предпочитания;
- Умения за избор между различни алтернативи, съобразени със собствените предпочитания.

2.5. Форми и средства за осъществяване на връзка с пазара на труда

- Професиографски екскурзии;
- Гостуване на родители/ кариерни говорители в училище;
- Ученически проекти и проучвания, свързани с различни професии;
- Дни на отворени врати в профилирани и професионални гимназии;
- Панорама на професиите и училищата;
- Форум „Гордея се с труда на моите родители“;
- Регионален празник на професиите „Знам и мога“;
- Междуучилищни състезания и форуми „Мечтая да стана“;
- Информационни семинари за седмокласници и техните родители;
- Информационно-търсеща система в Националния портал за кариерно ориентиране;
- Ученическо портфолио и др.

Заклучително събитие в края на прогимназиален етап - Форум „Моето бъдеще“

Примерни дейности:

- Ден на професиите и талантите;
- Ден на отворените врати на училището;
- Изложба на ученически проекти, свързани с различни професии;
- Викторина на професиите/ състезание за родители и ученици;
- Регионален празник на професиите „Знам и мога“;
- Игра „Парти“;
- Изложение „Гордея се с труда на моите родители“;
- Гостуване на кариерни говорители;
- Групови семинари по ориентиране и вземане на решение.

2.6. ТЕМИ ПО КЛАСОВЕ

✓ Теми по кариерно ориентиране за V клас:

Препоръчителни теми:

- Пътешествам в света на професиите
- Светът на професиите. Кои професии са „най-...“
- Професиите имат история
- Професиите около мен

Допълнителни теми:

- Опознавам себе си
- Аз искам да стана...

✓ Теми по кариерно ориентиране за VI клас:

Препоръчителни теми:

- Професията – случайност или избор
- И професиите имат семейство
- Изследвам света на труда
- Искам да стана...

Допълнителни теми:

- Искам. Мога. Трябва.
- Организиран съм и интересите ми ме водят

✓ Теми по кариерно ориентиране за VII клас:

Препоръчителни теми:

- Уравнението на успеха
- За да съм ориентиран, трябва да съм информиран
- Моите интереси и способности ме водят към избора
- Всеки има силни страни

Допълнителни теми:

- Изследвам моите професионални интереси, способности и предпочитания
- Как взимам решения
- На кръстопът
- Посоката е ясна

3. УПРАЖНЕНИЯ ПО КАРИЕРНО ОРИЕНТИРАНЕ

- Алгоритъм за вземане на решение
- В семейството на професиите
- Вземам решения стъпка по стъпка
- Влакче на професиите
- Въпросник за стил на познавателна дейност
- Да построим едно привлекателно място за щастливи ученици
- Дарби и таланти
- Дърво на професиите
- Има ли връзка между учебните предмети, които харесвам и избора на професия
- Има ли лесни решения
- Имената на професиите
- Как да постигна професионалната си цел
- Как да разпозная моите умения
- Как да се справя с конфликт на работното място
- Как да спечеля интервю за работа
- Как изглежда мечтаната професия в реалния живот
- Какви качества притежавам
- Какви са моите предпочитания
- Какво зная за образователната система

- Какво не трябва да греша при избора на професия
- Карта за бързо търсене на работа „Партито“
- Кога, къде и с какво искам да се занимавам
- Кои образователни алтернативи са подходящи за мен
- Кои са правилата за успешно търсене на работа
- Кои ценности са важни за мен
- Кой избор е най-добър
- Кой съм аз - ценности, мисия, кредо
- Коктейл от професии
- Лесно ли е да успееш в света на труда
- Лични приоритети Личностен ценностен профил
- Мечтаната професия
- Мисловна карта Много алтернативи – едно решение
- Моето професионално призвание и мисия
- Моето първо интервю за работа
- Моето родословно професионално дърво
- Моите какво искам - какво мога
- Моите мечти
- Моите силни и слаби страни
- Моята идеална работа
- Необходими професии
- Откъде да намеря необходимата информация
- Отстоявам професионалните си интереси
- Пет основни стъпки за професионален успех и удовлетворение
- Планиране на свободното време
- По какво си приличаме и по какво се различаваме
- Познай професията
- Постижения и продукти
- Признаци за групиране на професиите
- Професионален ценностен профил
- Професионална цел
- Пътят на хляба до нашата трапеза
- Родословно дърво на професиите
- Самостоятелна информационна карта
- Слънцето на моята мечтана професия
- Средата, в която живея - ресурси и потребности
- Създаване на правила за групово работа
- Съществуват ли полови стереотипи при избора на професии
- Типове личности и професии
- Умения за вземане на решение
- Умения за кариерни преходи - смяна на професия, работа, кариера
- Умения за подготовка на документи У
- умения за поемане на разумен професионален риск
- Умения за събиране на информация
- Умения за сътрудничество и гъвкавост в организацията
- Умения за учене
- Упражнение за мотивирани умения и способности
- Ученическо кариерно портфолио

4. ИНТЕРАКТИВНИ УПРАЖНЕНИЯ ПО КАРИЕРНО ОРИЕНТИРАНЕ:

5 КЛАС

- Имената на професиите
- Искам да науча повече за себе си
- Какви качества притежавам?
- Моята мечта
- Опознавам професиите
- Професии - вълшебници
- Професии и средства на труда
- Професии по буква
- Професии, които си приличат
- Професията, която е най ...

6 КЛАС

- Добре ли съм организиран?
- И професиите си помагат
- Какво ми казват моите интереси?
- Какво трябва да зная за себе си, за да избира професия?
- Непознати професии
- Откривам сходства в групи професии
- Познай коя е професията
- Професии и специалности
- Родството на професиите
- Случайният избор на професия

7 КЛАС

- Запознавам се с правилата за вземане на решение
- Интереси и склонности
- Какви учебни предмети ще изучавам в средното училище?
- Какво е кариера?
- Какво зная за училищното образование?
- Какъв е моят стил на учене?
- Моите алтернативи за образование и обучение
- Моите силни и слаби страни
- Притежавам ли умения за ефективно учене?
- Физическо здраве и образователни възможности

5. ДЕЙНОСТИ В „УЧИЛИЩЕ ЗА РОДИТЕЛИ“ – мотивиране на родителите и подкрепа в избора на кариера за детето – беседи, лекции, дискусии, обучения, посещения на дни на отворени врати в професионалните гимназии, посещение на ЦКО

6. КАРИЕРНО КОНСУЛТИРАНЕ И ВЪНШНА ПОДКРЕПА

6.1. Национален портал за кариерно ориентиране на учениците - за подкрепа при вземане на решения и правилен избор относно бъдещата кариера са предоставен въпросници на ел. адрес <http://orientirane.mon.bg/>, необходимо да се направи регистрация и да се влезе в личен профил (вход за ученици)

6.2. Център за подкрепа на личностното развитие - гр. Бургас , който включва и дейност по кариерно ориентиране и консултиране на ученици и родители.

6.2.1 Информиране за:

- видовете подготовка в училищното образование;
- институциите в системата на средното и висшето образование;
- реда и условията за прием на ученици и студенти и др.
- професиите и профилите, които се изучават в училищната система;
- динамиката и потребностите на пазара на труда.

6.2.2. Индивидуална и групова работа за:

- подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;
- провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране;
- провеждане на дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа;
- провеждане на тренинги с ученици от VII клас за формиране на умения за вземане на решения

6.2.3. Работа по програми за кариерно ориентиране:

- с учениците от I-IV клас - създаване на първите и най-ранни проекти;
- с учениците от V-VII клас - подготовка за преход към по-висока степен на образование;
- с учениците от отделните целеви групи - застрашени от отпадане от училище, таланти ученици, със специални образователни потребности, с девиантно поведение и др.;
- реинтегриране на отпадналите от училище;
- формиране на нови умения за социално включване и мобилност.

6.2.4. Консултиране относно :

- разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия;
- преодоляване на типични грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;
- умения за планиране на учебното и личното време;
- свързване на индивидуалните особености с изискванията на желаното образование;
- подкрепа за вземане на решения, свързани с продължаване на образованието;
- формиране на умения за планиране на кариерното развитие;
- решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.

6.2.5. Посредничество между ученици, училище и бизнес по проблемите на кариерното ориентиране

- Организиране и разработване на училищни практики за кариерно ориентиране
- индивидуално информиране и консултиране;
- групово информиране и консултиране

Годишен календар				
Тематични дейности	Клас	Изпълнител	Място/Време	Форми
Запознаване на родителите със завършването на осн. степен на образование	VII клас	Класен ръководител	Класна стая	Родителска среща
Какъв искам да стана, какво искам да работя, как искам да живея	IV и VII клас	Класен ръководител	Класна стая/по график	Час на класа
Проучвателна анкета за необходимостта от помощ за професионално ориентиране	V- VII клас	класен ръководител	Класна стая/постоянен	Анкети, въпросници
Запознаване на учениците и родителите с особеностите на процедурата и графика на дейностите за кандидатстване след завършен VII клас.	VII клас	Класен ръководител	Класна стая/м.май	Родителска среща, Час на класа
Провеждане на индивидуални консултации с родителите, ученици.	V- VII клас	„класен ръководител	Училище/постоянен	Дискусия, беседа
Професиографски екскурзии и проучвания	V- VII клас	Класен ръководител, педагогически специалисти	Средни училища, предприятия, фирми и др.	Извънучилищна дейност
Консултиране на даровити деца.	V- VII клас	„класен ръководител	Училище/постоянен	Дискусия, беседа
Участие в общинските и регионални форуми по професионално ориентиране.	V- VII клас	Класен ръководител	постоянен	Среци, посещения, дискусии
Навременно информиране на учениците за промени в Наредбите на МОН, които ги касаят.	V- VII клас	Класен ръководител	Училище/постоянен	Час на класа, Родителска среща
Осигуряване на	V- VII	Директор, класни	Училище/	Брошури,

рекламни материали и сведения за различни средни училища в областта.	клас	ръководители.	постоянен	плакати
---	------	---------------	-----------	---------

Външни партньори за изпълнение на плана

Подкрепят и участват пряко в реализирането на училищните инициативи по кариерно ориентиране:

Родители:

- Участват в дейностите по кариерно ориентиране като гост-лектори по теми, свързани с професиите, кариерното и личностно развитие;
- Участват като доброволци в извънкласни дейности, съдействат при организиране на посещения на ученици на работните места;

Работодатели:

- Осигуряват ресурси и база за провеждане на посещения по кариерно ориентиране в реална работна среда с цел придобиване на конкретни наблюдения и опит за света на професиите и уменията, необходими за тяхното практикуване.
- Организируют съвместно с училището ученически посещения, работилници за кариерни умения и други подходящи съвместни дейности за кариерно ориентиране на учениците.

Институции и организации: (общини, Дирекции „Бюра по труда“, Агенция за закрила на детето, Агенция за социално подпомагане, Агенция за хората с увреждания, Министерство на вътрешните работи, комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и др. институции и социални партньори; Центрове за работа с деца, професионално-информационни центрове; образователни институции; обучителни, неправителствени, младежки, културни, спортни и други организации, работещи с ученици; медии и др.)

- Подпомагат – на институционално, експертно, организационно ниво, както и финансово - изпълнението на дейностите по кариерно ориентиране и личностно развитие на учениците;